

NOVA PRAVDA

GLASILO NARODNO-SOCIJALISTIČNE STRANKE.

Uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, »Narodni dom«
I. nadstr. — Telefon: števil. 77.

Izhaja vsako soboto.

Mesečna naročnina: za tuzemstvo 6 Din, za inozemstvo 8 Din.

Inserati se računajo po velikosti in so cene na razpolago
v upravi.

Ostanki nemške mentalitete.

V Mariboru, dne 15. junija.

Včerajšnja številka »Volksstimme«, ki nosi podnaslov: »Zentralorgan der sozialistischen Partei Jugoslawiens«, se je hudo razsrdila radi sklepov buržoazne zunanje politike Male antante v Bukarešti. In veste na kakšni podlagi? Na podlagi komunikeja nemške socijalne demokracije v Čehoslovski! Izvrševalni odbor te nemške stranke se ljuto zaganja v Malo antanto, češ, da M. a. nima pravice dajati Avstriji predpisov glede bivanja boljševiških rovarjev na njenem teritoriju. Znano je, da je Dunaj centrom boljševiške propagande, pravo gnezdo, od koder se širi boljševizem v sosednje države, posebno pa na Balkan. Če je Mala antanta proti temu zavzela stališče, je bila do tega gotovo upravičena. Razumljivo nam je tudi, da kaj takega nemški socijalni demokraciji v čehoslovski republiki ni prav, ker ne soglašajo s stanjem, kakršno je bilo ustvarjeno po porazu Nemcev v svetovni vojni in bi rada, da svobodne države, kakor sta Čehoslovška in Jugoslavija, zopet izginejo ter zavladata nemški imperijalizem. Vseeno, ali s pomočjo boljševizma ali koga drugega. V tem so si z nemškimi nacionalci edini vsi nemški socijalni demokraci, verni učenci Karla Marxa, o katerem je znano, da je nasprotoval osvobodilnim težnjam avstrijskih Slovanov, ne pripisuje jim nikake sposobnosti za samostojno politično življenje, vsled česar je tudi prišlo do spora med njim in ruskim socijalnim revolucionarjem Bakuninom. Če torej nemška socijalna demokracija v Čehoslovski — in gotovo tudi v Avstriji in Nemčiji — ne soglašajo z zgoraj omenjenimi zaključki Male antante, je to utemeljeno v njeni vsenemški mentaliteti. Nerazumljivo pa nam je zadržanje »Socijalistične partije Jugoslavije«, katere centralni organ je »Volksstimme«. Ali imajo v tej stranki večino Nemci in nemškutarji? Zakaj glasilo »Socijalistične partije Jugoslavije« ni raje vzelo za podlago stališče čehoslovskih socijalnih demokratov? Dejstvo je, da dr. Beneš, ki je narodni socijalist, dela zunanjo politiko po navodilu češke vladne koalicije, ki ji pripadajo tudi čehski socijalni demokraci. Ali ne bi bilo bolj naravno, če bi naši socijalni demokraci raje vzeli za podlago komunike čehskih, namesto nemških socijalnih demokratov? Tu se pač jasno vidi, da je naša socijalna demokracija živela od vsega početka pod nemškim vplivom in tega vpliva se še dolgo ne bo otresla. Značilno je, da tukajšnje socijalno demokracijo in list »Volksstimme« vodijo sami Slovenci.

Nemško-nacionalen vpliv je videti tudi v tem, da se imenovani list (»Volksstimme«) pri vsaki priliki tolaži z omajanim stališčem dr. Beneša, kateri je nemškemu nacionalcem trn v peti, saj so pripravljali nanj celo atentat. Ko je pisal o mednarodni delavski konferenci v Ženevi, niti z besedico ni omenil, da je bil predsednik te konference dr. Beneš — to bi bila prevelika čast za narodne socijaliste, odkar so naši socijalni demokraci izvedeli, da dr. Beneš ni socijalni demokrat, kakor

so prvotno mislili — sedaj pa se smeši »Volksstimme« s tem, da pripoveduje na podlagi nemško-nacionalnih časopisov, da dr. Beneš francoski zunanji minister Briand ni hotel sprejeti, ko ga je mislil dr. Beneš dne 30. maja na potu v Ženevo obiskati, marveč so mu je izognil ter prepustil sprejem svojemu tajniku.

Se nekaj ne smemo prezreti, da do celja razgalimo ta list, ki neprestano strahovito ropota proti buržoaziji. Neposredno pod gori omenjenim člankom, ki je debelo naslovljen proti buržoazni zunanji politiki Male antante, prinaša »Volksstimme« istotako z debelimi črkami in z nekako vidno radostjo pisano poročilo o tem, da so stopili belgijski socijalni demokraci v vlado skupno s klerikalci. Najbolj priprosto človek si mora postaviti vprašanje: Od kdaj klerikalci niso več buržoazna stranka? Na eni strani proti buržoaziji, na drugi z buržoazijo — je li to nekompromisna politika socijalne demokracije? — Vidi pa se iz vsega tega, da se čutijo naši socijalni demokraci počaščeni in srečni, če le slišijo, da so njihovi »Parteigenossen« zlezli v vlado, četudi skupno s toli obsovanimi buržoazijo, proti kateri zabavljajo v taki demagoški obliki, da nepoznavalec razmer dobri vtis, da je popolnoma izključeno, da bi bili naši socijalni demokraci kdaj sodelovali z buržoazijo. In sicer je resnica ta, da se naši socijalni demokraci kažejo nekompromisarske samo sedaj, ko jih skoro nič ni, ker so vsled svoje pogrešne politike, popolnoma propadli. Kadar pa bo njihovo število naraslo za ena dva mandata, če se bo to kdaj zgodilo, takrat pa bodo zopet tam, kjer so bili njihovi predhodniki. Saj je znano, da je bila po prevratu njihova prva skrb priti v buržoazno vlado, četudi so s tem pokopali delavski pokret v Jugoslaviji za dolgo vrsto let. In potem, ko so na podlagi volitev v konstituanto dobili deset mandator, je šel eden izmed njih kot upravnik na državno veleposestvo v Belje, drugi pa kot izseljeniški komisar v Ameriko — gotovo ne brez predhodnega sporazuma z buržoazijo, — drobne pa so pobrali ostali. Lansko leto se pa so bili v mariborskem občinskem svetu koalirani s samostojnimi demokraci — ki seveda niso kapitalisti! — v Ljubljano pa s klerikalci, ki tudi niso kapitalisti. In ti ljudje imajo korajžo, da se v svojem glasilu »Volksstimme« v našo stranko neprestano zagajajo, kakor pes v vagabunda. Zana-prej tudi mi ne bomo več držali rok križem.

Prinesli smo resnično fotografijo naših socijalnih demokratov z nemško mentaliteto, ki nosijo vso krivdo na razvrznanem delavskem pokretu. Odkar jih loči meja od grškega in dunajskega vodstva, so izgubili glavo. Sama demagogija jih je. Namesto da bi delavstvo vzgajali, se izčrpavajo v samem hujkanju. Zato jih je pa tudi vsak dan manj, ker so jim pametni delavci, posebno slovenski, že davna obrnili hrbet.

Radikali in HSS.

Na seji kluba radikalnih poslancev so se oglašili k besedi glavni zastopniki radikalne stranke dr. Laza Marković, Ljuba Jovanović, Uzunović in drugi. Vsi so pledirali zato, da se mandati HSS takoj verificirajo. Proti verifikaciji ni govoril nihče in vendar je klub soglasno sklenil, da se mandati HSS takoj ne verificirajo. Proti takojšnji verifikaciji so glasovali tudi dr. Marković, Jovanović in Uzunović, ki so bili v besedah komaj par minut preje za takojšnjo verifikacijo.

Uklonili so se zahtevi svojega šefa Nikole Pašića, ki je predlagal, da razpravi o verifikaciji še preje verifikacijski odbor in sicer zato, ker je šel v svojih zaključkih anketni odbor predalet. Seveda ne sme pri tem nihče misliti, da je anketni odbor šel »predalet« brez vednosti — gospoda Pašića. Kajti kdo bo tako naiven, da je v Zagrebu delal dr. Marković nekaj drugega, kar mu je naročil njegov šef Nikola

Pašić. Saj ni dr. Marković političen diletant in ni misliti, da ne zna izvršiti tega, kar mu je naročeno. Da bi pa sam po svoji volji izvršil nekaj kar mu ni naročeno, je pa še manj misliti, ker je vse preveč discipliniran strankar.

Radikalna »Samouprava« še vedno piše, da radikali iskreno in od vsega srca žele trajni in pravi politični sporazum z HSS kot z najmočnejšo politično grupo na Hrvaškem. V istem tonu pišejo tudi ostali radikalni časopisi. — In vendar ne more priti do sporazuma. Mislijo se bi, da so temu zadržek radičevci. Toda vsi dobro vemo, da so radičevci dosedaj pristali na prav vse pogoje, ki so jih jim stavili radikali. Če bi radikali hoteli zaključiti sporazumno akcijo, bi jo že zdavnaj.

V radikalni stranki prevladuje Pašičeva politična taktika odlašanja. Radikali so sicer za sporazum in vendar čakajo. Sedaj zaenkrat čakajo na sprejetje raznih zakonov v narodni skup-

ščini, čakajo na dvanajstino in čakajo na poletne parlamentarne počitnice. — Tako jeseni mogoče udeležijo svoje lepe besede o sporazumu, ali jih pa tudi v jeseni ne udeležijo, če jim bo to narekovala politična taktika — čakanja. Drugo je pa vprašanje, če je taktika — čakanja po »Samoupravi« iskrena in od vsega srca želja za trajni pravi politični sporazum z HSS.

Z radikalno politiko zavlačevanja so zaenkrat najbolj zadovoljni samostojni demokraci. Podaljšujejo se jim dnevi

ministiranja in goje upanje, da se mogoče vendarle ne obrne zanje v najslabšo stran.

O sporazumu pred jesenjo ni govora in naj se tudi verifikacija mandatov HSS izvrši že prihodnji teden. Vsi znaki kažejo, da hoče Nikola Pašić zavlačevati zaključek, sporazuma z HSS. Dosedaj se je zavlačevalna taktika Pašiću še vedno posrečila. Če se bo pa tudi glede sporazuma s Hrvati — bo prav kmalu pokazala bodočnost.

Italija in mir.

Senator Morello, eden najuglednejših italijanskih političnih piscev, je napisal te dni v rimski »Tribun« sledeče besede:

»Če bi Italija imela sklepati kakšen pakt s svojimi dočetrainimi zavezniki, bi to ne bil nikak pakt za zavarovanje meja, temveč le pakt za italijansko ekspanzijo. Italija ne potrebuje tujega orožja za svojo varnost. Ona potrebuje le tuje uvidenosti za svoje ekspanzivnost, ker njena matična poraja tako mnogobrojno prebivalstvo, da ga ne more prehraniti iz lastnih sredstev in ga vsled tega niti prisiliti k mirnemu življenju med svojimi gorami in morji. To mnogobrojno prebivalstvo, katero so nekdanji pesniki prikazali kot proletarsko, postaja — po vojni in prožeto fašistovskega duha — zavojevalno in bojevitno. Kaj naj se torej danes, jutri započne s tem prebivalstvom, ki se neprestano množi? Ali so si stavile to vprašanje razne evropske sile, ki so za časa pariške konference in po njej z verigo oklenile Italijo in ustvarile enotno fronto, da ji zabranijo vsak korak ven iz svoje hiše? Naravnost smešno je misliti, da bo Italija svojo bodočnost vezala na dogovore o varnosti meja in da bo smatrala vojno iz l. 1915 za svojo poslednjo.

Italija mora dihati kot imperij, če neče, da nacionalno izgine. In radi tega mora prej ali slej te roke stisniti v osvojevalne pesti.

Dedno pravo.

Kot znano, se pripravlja načrt enotnega civilnega zakonika za celo državo. V civilnem pravu pa je obsežno tudi dedno pravo. Po avstrijskem civilnem pravu, ki je še v veljavi pri nas, imajo ženski potomci do dedščine pravice, kot možki potomci. Drugačna pa je stvar po srbskem civilnem zakoniku. V Srbiji, oziroma v onih državnih pokrajinah, kjer je v veljavi srbski civilni zakonik, podeduje ženski potomec ali vdova premoženje umrlega očeta ali soproga šele tedaj, če ni do šestega kolena nobenega možkega sorodstva. Lahko se torej reče, da je srbska žena od dedščine praktično sploh izključena. Nekateri srbski pravniki so se izjavili zato, da se tudi v enotnem civilnem zakoniku, ki se kot rečeno že pripravlja, obdrži za srbske pokrajine dosedanje določbe srbskega dednega prava, da se torej tudi za bodočo srbska žena izloči iz nasledstva. Nekateri so šli celo tako daleč, da hočejo razširiti omenjene določbe na celo kraljevino.

Da se zgoraj omenjene določbe srbskega dednega prava skrajno reakcijske, tega ni treba dokazovati in

opravičiti se jih ne da z nobenimi »poselnimi« razmerami. Žena v Jugoslaviji enakovredno z možkimi nosi vsa socialna bremena in vsled tega je upravičena zahtevati tudi vse socijalne pravice, ki ji gredo. Ker če so naši državni tako reakcijski, da ženi ne dajo tudi politične enakopravnosti, kot jo je takoj po prevratu zelo po zaslugi naše bratske čehoslovške narodno-socijalistične stranke dosegla češka žena, se mora s toliko večjo odločnostjo zahtevati od njih, da ji zagotovijo z zakonom vsaj materijelno enakopravnost.

Žena danes ni več le punčka, okras, temveč resna sodelavka tako v rodbini kot izven rodbine. Čimdalje bolj se udeležuje v vsem javnem življenju. Vsled tega mora priti tudi do enakih pravic, kot jih zahtevajo in imajo zase možki.

Naš program je v tem oziru popolnoma določen in jasan. Vsled tega podčrtavamo tudi danes našo zahtevo po popolni enakopravnosti žene z možkim in se iskreno pridružujemo gibanju, ki stremi za odpravo reakcijskih določb srbskega dednega prava.

VERIFIKACIJA HSS MANDATOV.

Vladna večina je v narodni skupščini sklenila, da se izroči poročilo anketnega odbora v ponovni pretrp verifikacijskemu odboru. V načrtu je, da bo narodna skupščina sprejela še pred verifikacijo HSS mandatov razne zakone, predvsem pa zakon o dvanajstih. Ko pa narodna skupščina verificira HSS mandate, bo poslana na počitnice do jesenskega zasedanja.

Odločitev vladne večine, da se izvrši verifikacija šele po formalnem poročilu verifikacijskega odbora, ni posebno razburila radičevcev. Videti je bilo, da so bili radičevci na to priprav-

ljeni. Še vedno raznašajo radičevci zelo optimistične vesti o akciji za sporazum. Odložitev verifikacije svojih mandatov ne smatrajo, da je onemogočila nadaljne razgovore z radikali.

V zvezi z verifikacijo HSS mandatov je imel tudi opozicijski blok svojo sejo, katere se je udeležil za HSS Pavle Radić. Opozicijski blok je sprejel komunike v katerem zahteva, da se verifikacija HSS mandatov brez odloga izvrši. Seja opozicijskega bloka je bila v toliko zanimiva, ker se je prorokovalo, da se seje ne bo udeležil Pavle Radić. Mislijo se je, da pride že na tej seji do definitivnega preloma

med opozicijo in radičevci. To se pa ni zgodilo. Na seji je vladalo popolno soglasje med šefi opozicijskega bloka.

SPOMENIK KRALJU PETRU IN PANTHEON.

Narodni skupščini je predložil predsednik vlade nujni predlog, da se takoj obravnava zakonski predlog o postavitvi spomenika kralju Petru in predlog o zidavi Pantheonu, kjer naj bi bili pokopani narodni borci. Obema predlogoma je narodna skupščina priznala nujnost in so se takoj izvolili tozadevni parlamentarni odbori.

Na prvo sejo odbora za postavitve spomenika kralju Petru ni prišlo več radikalnih poslancev, tako da je bilo razmerje vladnih proti opozicijskim glasovom 8 proti 8. Vladin kandidat za predsednika odbora je bil Ljuba Jovanović. Opozicija je kandidirala za predsednika Pavla Radića. Ker je Ljuba Jovanović glasoval za Pavla Radića je bil le-ta izvoljen predsednikom. Izvolitev bivšega »republikanca« Pavla Radića za predsednika skupščinskega odbora za postavitve spomenika kralju Petru, je izzvala v političnih krogih pravo senzacijo. To tembolj, ker je postal Pavle Radić predsednik skupščinskega odbora, ko njegov mandat še ni niti verificiran.

PARLAMENTARNI ODBORI.

V parlamentarnih odborih se obravnava zakoni o državnih pravdnikih, tiskovni zakon, zakon o invalidih in zakon o osnovnih šolah. Vladna večina se ne ozira na predloge opozicije, tako da so v glavnem nespremenjeno odlašani člen za členom, kakor jih predlaga vlada.

V parlamentarnem odboru, ki obravnava zakon o invalidih, je predložil minister za socialno politiko statistiko, koliko je v državi invalidov in koliki so stroški za invalide po novem zakonu. Skupaj je pri nas 72.650 invalidov. — Strošek za prispevke invalidom znaša 79.866.000 dinarjev. Udov z dvema otrokoma padlih vojakov znaša 110.000, udov častnikov je 2000. Sirot brez očeta in matere je 24.000. Vseh otrok in žena invalidov je 180.000. Za rodbinske člane invalidov znaša strošek 278.120.000. Razni stroški za zdravljenje, proteze in pogrebe invalidov znašajo 447 milijonov dinarjev. Dalje je minister naglasil, da je v ministrstvu okrog 280.000 nerešenih vlog invalidov.

PRITOŽBE HRVATSKIH RADIKALOV.

V Beograd je prišla deputacija radikalov iz Hrvatske, katero sta vodila bivša ministra dr. Peleš in Supilo. Deputacija se je pritožila, da samostojni demokraci na Hrvaškem preganjajo radikale. Posebno državni namestenci-radikali imajo pretrpeti razne krivice od samostojnih demokratov. Premišljanja, upokojitve in odpusti iz služb so na dnevnem redu. Deputacija se je oglašila v radikalnem poslanskem klubu in pri ministru Marku Trifkoviću. Radikalna »Samouprava« se je zavzela za opravičene zahteve radikalov iz Hrvatske in ostro obsodila ravnanje samostojnih demokratov povdarjajoč, da je naravnost nerazumljivo, kako more izvrševati take brezakonitosti grupa, ki je zastopana v vladi. — Pritožbe radikalov iz Hrvatske so samostojnim demokratom skrajno neprijetne, posebno v zadnjem času, ko imajo prav poseben interes, da obdrže radikale pri najboljši volji. Mogoče je tudi to, da so radikali sami naročili deputacijo iz Hrvatske, samo da bodo imeli en povod več, posloviti se od samostojnih demokratov iz vladne družine.

INTERPARLAMENTARNA KONFERENCA.

Ta teden je zboroval interparlamentarni odbor za pripravo potovanja naše delegacije na mednarodno interparlamentarno konferenco v Washingtonu. Na tej konferenci bo nastopil naš parlament neotno. Generalni konzul v Washingtonu Karović je povdarjal važnost konference, kjer je najlepša prilika, da se zainteresirani zunanji svet za našo državo. Neobhodno je pa potrebno, da stopi naša interparlamentarna delegacija v stik z Jugoslavo v Ameriki. Naših rojakov je v Ameriki en milijon, prav gotovo jih pa je 600.000, izmed teh 300.000 Hrvatov, 100.000 Sr-

bov in 200.000 Slovencev. Slovenci so najbogatejši, Hrvati imajo najboljše organizacije. Samo v Hrvatski zajednici je organiziranih 70.000 članov.

KAJ JE PRI NAS VSE MOGOČE!

»Beogradski dnevnik« piše: Čez dva, tri dni se v Parizu otvori naš paviljon na mednarodni razstavi za dekorativno umetnost. Radi predhodnih del in priprav za razstavo je ministrstvo za trgovino že pred sedmimi meseci poslalo primerno število oseb v Pariz, da tam kot strokovnjaki vse potrebno ukrenejo, da bi bila naša država poleg drugih dostojno reprezentovana. Izmed ostalih strokovnjakov je bil pred sedmimi meseci poslan v Pa-

riz kot tajnik naše razstave g. V. P. Gospoda V. P. umetniške kvalifikacije so te-le: 1. izvršil je nižji in višji tečaj vojne akademije, 2. bil je poveljnik artilerijske divizije. Sedaj je bil častnik v pokolu in se je v zadnjem času bavil s prodajo jaje in sira ter drugih domačih pridelkov. Govori samo materni jezik. — In ta gospod naj odločuje v dekorativni umetnosti in naj bo celo tajnik našega oddelka!

ZVEZA MED SKS IN SRS.

SKS in SRS sta ustanovili Zvezo slovenskih kmetov, obrtnikov in delavcev. Ustanovitev Zveze je pozdravljena oziroma na konsolidacijo političnih razmer v Sloveniji.

SLOVANSKE MANJŠINE V NEMČIJI.

Nemci zelo neradi govorijo o slovenskih manjšinah, ki se nahajajo v Nemčiji. V današnji Nemčiji je 1.700.000 Poljakov, 200.000 lužičkih Srbov in večje število Čehov. Vse te narodne manjšine so dosedaj nastopale pri državnoborskih volitvah z enotno listo. Po nemškem volilnem redu mora dobiti vsaka lista po 60.000 glasov v enem okraju, če hoče dobiti mandate. Narodne manjšine so dobile v poljskem volilnem okrožju 45.000 glasov, ker je več Poljakov glasovalo za komuniste in nemške klerikalce. Za slučaj, da bi dobila lista narodnih manjšin vsaj predpisano število glasov, bi imela tri poslance v parlamentu. Navzlic neuspehom pri volitvah se pa posebno Poljaki intenzivno organizirajo, računajoč na gotovi uspeh pri prihodnjih volitvah.

ZVEZA NARODOV.

Najvažnejši del razprave zveze narodov je bil posvečen finančni sanaciji Avstrije. Italija kot Mala antanta so se odločno izrekli proti carinski zvezi nasledstvenih držav z Avstrijo. Z Avstrijo se bodo pač sklenili trgovski dogovori, ki naj olajšajo njen gospodarski položaj in dala se bodo Avstriji finančna sredstva za razne gospodarske investicije. Tako Italija kot Mala antanta so proti temu, da se Avstrija združi z Nemčijo. Francoski zunanji minister Briand je izjavil: Avstrija ne more biti več predmet proučevanja, ampak subjekt akcije. Samo ako olajšamo Avstriji njeno gospodarsko življenje in ji zagotovimo njeno neodvisnost, ji lahko odvrnemo oči od Berlina.

ANGLEŠKO FRANCOSKI SPORAZUM.

Po odstopu Macdonalda so se razmere v pogledu na zunanjo politiko med Anglijo in Francijo zelo poostrele. Posebno nemški tisk je z naslado zasledoval francoski - angleški spor pričakujoč, da ni daleč čas ko se bo pričela revizija versailleskega mirovnega dogovora v korist Nemčije. Preko pričakovanju se je pa pretekli teden dosegel popolni sporazum med Anglijo in Francijo. Velika Britanija se je formalno odločila garantirati mejo na Reni, kakor predpisuje versailleski dogovor. Velika Britanija smatra francosko in belgijsko mejo proti Nemčiji kot svojo. Za garantiranje te meje se obvezuje Anglija, da daje na razpolago Franciji in Belgiji vso svojo vojaško, pomorsko in zračno silo. — Garancije, katere pa daje Anglija glede renske meje, se pa ne nanašajo na mejo proti Poljski in Češko-slovaški. Glede teh mej je odločeno, da spadajo pod zaščito Zveze narodov, kateri pa nudi Anglija vso pomoč, ki odpade na njo. Francija ima pa pravico, da prične z vojaškimi operacijami v renski coni, kakor hitro bi Nemčija napadla Češko-slovaško ali Poljsko. V smislu dogovora med Francijo in Anglijo bo francoska vlada poslala noto berlinski vladni. Obenem se bo pozvalo Nemčijo, da pristopi k Zvezi narodov pod pogojem, da izpolni vse zahteve, ki se ji stavijo v pogledu razorožitve. — Italijansko vladno časopisje je sprejelo skrajno neprijazno sporazum med Anglijo in Francijo, utemeljujoč svoje stališče s tem, da se je pri sestavi sporazuma prezrlo Italijo.

STINNESOV KONCERN.

Poročali smo že o veliki krizi, ki je zadela Stinnesov koncern. Ustanovitelj koncerna je bil Hugo Stinnes, ki je tekom tridesetih let združil v svojih rokah ogromne gospodarske vrednote. Hugo Stinnes je umrl lanske leto. Njegovo premoženje sta podedovala sinova Edmund in Hugo Stinnes in žena Claire Stinnes. Po smrti Hugo Stinnesa njegovi dediči niso mogli več obvladati koncerna, ki je zadnje tedne zašel v plačilne težave in ki ne more biti več kos svojim obveznostim. V ilustracijo Stinnesovega koncerna bodi omenjeno, da zaposluje samo v Nemčiji nad 600.000 delavcev. Najvažnejša podjetja Stinnesovega koncerna v Nemčiji »Stinnes G. m. b. H. Hamburg« in »I. G.

Hugo Stinnes f. Seeschiffahrt u. Überseehandel«. — Poleg tega ima Stinnesov koncern v posesti številne banke, rudnike, tovarne raznih industrij, elektrarne itd. V področju Stinnesovega brodarstva se nahaja osem linij, ki vzdržujejo promet z Južno Ameriko in četvero linij, ki vzdržujejo promet z Azijo. Dalje oskrbuje 25 paroplovnih Stinnesovih družb rečno in obalno plovbo v Nemčiji. V posesti Stinnesovega koncerna je tudi časopisni konzorcij, ki izdaja v Srednji Evropi 76 dnevnikov. V inozemstvu vodi Stinnesov koncern nad 600 podjetij, ki se nanašajo na vse industrijske panoge. Sodi se, da je premoženje Stinnesovega koncerna vredno 11 in pol milijard zlatih nemških mark. Sedaj se je pričela velekapitalistična Stinnesova stavba krhati. Vzrok leži predvsem v tem, ker je nastalo med Stinnesovimi dediči nesoglasje, kateremu se je pridružila še nezmožnost obvladati ogromni aparat koncerna. Časopisje poroča, da je Stinnesov koncern v zastanku za 150 milijonov zlatih mark pri poravnavi svojih obveznosti. Nemška država, kot privatniki se sedaj trudijo, kako obvarovati Stinnesov koncern najhujše katastrofe. Celokupno nemško gospodarstvo je vsled krize Stinnesovega koncerna v veliki zadregi. Če bi bil Stinnesov koncern primoran prodati večje število svojih papirjev, je veliko vprašanje, če se bo našlo odjem v Nemčiji. Za nemško gospodarstvo bi pa bilo slabo, ako bi papirje kupilo inozemstvo. Nemško gospodarstvo bi prišlo s tem v odvisnost inozemstva.

ZENSKA VOLILNA PRAVICA V RAZNIH EVROPEJSKIH DRŽAVAH.

Prve so dobile volilno pravico skandinavke. V švedskem parlamentu je danes pet žen. Ravno sedaj se bojujejo za enake plače ženskih in moških delavcev vseh strok. — Na Norveškem je kandidiralo pri zadnjih volitvah 35 žen. Sveda so imele na kandidatnih listah različna mesta in tako nekatere malo upanja, da bi bile izvoljene. — Zenske poslanke na Danskem so trudijo odpraviti vse krivice, ki se po zakonu gode ženskam. Odsek juristov in žena pridno dela v to svrhu in beleži že več uspehov. — Finska ima deset poslank. Dve ženi sta sekretarki v ministrih. — Španska in Belgija ima občinske svetovke. Neka občina ima že celo županjo. — V Avstriji se bojujejo žene predvsem za to, da se pred zakonom preišče ravnateljstvo moške, kakor ženske. — Nemčija ima od 433 poslancev 30 žensk. Zelo aktivno so nastopile v vprašanju odprave smrtnih kazni in glede zaščite nezakonitih otrok. — V Italiji se bore žene še vedno za volilno pravico, dosegle pa niso, kakor pri nas, ničesar. — Žene balkanskih držav, Grške in Rumunije tudi nimajo uspeha. Trudijo se pa v zvezi s češkoslovaškimi in polskimi ženami, ki imajo že vse državljanske pravice, doseči aktivno in pasivno volilno pravico. — V Angleškem parlamentu je pet žena. Lady Ascor, prva poslanica piše v svoji, pred kratkim izdani knjigi, da ima skupno delovanje moža in žene v parlamentu še danes dobre posledice. Žena je strožja kot mož v presojevanju moralnih in intelektualnih zmognosti kandidata. Reči se mora, da po vsem svetu žena polagoma, toda stalno napreduje in da se vedno bolj približuje enakopravnosti z moškimi.

Premog trboveljski, liboski in črnomaljski, **drva, koks, oglje, šlezjske brikete do-Ilirija** LJUBLJANA, Krajla bavlja, Petra trg 8, tel. 220 **Plačilo tudi naobroke.**

OBLEKE NA OBROKE
O. BERNATOVIČ
LJUBLJANA, MESTNI TRG

Celjsko okrožje.

Pe neljubi pomoti so izostala poročila celjske krajevalne organizacije v poslednji številki Nove Prave od 13. t. m. V kolikor ista niso zakasnela, jih prinašamo danes.

Krajevna organizacija v Celju je imela v sredo, 10. t. m. ob 8. uri zvečer izvanredni občni zbor v dvorani hotela Balkan, ki je bil razmeroma dobro obiskan, dasi smo mnenja, da bi se morali udeleževati občnih zborov vsi člani brez izjeme. Prisostvoval je obšernemu zboru tudi pokrajinski tajnik tovariš Anton Brandner iz Maribora in imel pri tej priliki navduševalec govor za nadaljnje delovanje krajevalne organizacije. Občni zbor se je izvršil povsem dostojanstveno in mirno. Predsednik je tov. Drag. Gobec in nam je nov odbor porok, da se bodo krajevna organizacija potrudila nadaljevati svoja dela kakor zapričeto.

Članski sestanek minule sobote je bil baš zaradi tega, ker je v listu po pomoti izostalo povabilo k istemu, manj dobro obiskan, valed česar pozivamo tovariše, da se zanesljivo udeležijo članskega sestanka, ki se vrši danes, soboto, 20. junija 1925 ob 8. uri zvečer v gostilni Jelen pri tovarišu Zigonu. Potrebna je točna in številna udeležba zaradi tega, da se pri tej priliki natančno pogovorimo o vseh podrobnostih glede izleta, ki ga priredimo skupno s Mariborčani. Priznani in tovariši drugih krajev in organizacij na nedeljo in ponedeljek, o je 28. in 29. junija t. l. na Urško goro. Pozivamo vas in prosimo tovariši, da pridete vsi, ki se izleta udeležite.

Straukin davek in letne prispevke morajo, kakor znano, plačati glasom sklepa glavnega zbora, vsi člani brez izjeme, kajti le kdor je izpolnil vse obveznosti, je deležen potem tudi vseh pravic in nikakor ne gre, da bi te bore malenkosti ne plačal vsak zaveden organiziran pristav naše narodnosocialistične stranke. Odborniki in drugi zaupniki so prejeli te dni od tov. blagajnika seznam zamudnikov, katere sedaj tem potem ponovno prosimo, da izročijo istim strankin davek in članske prispevke, ki znašajo za leto 1925 le Din 25 samesljivo v najkrajšem času, da zamoremo potem vendar že enkrat zaključiti knjige ter to neprijetno delo končati. Ne pustite se prosiiti in opominjati še dalje!

Pevsko društvo »Ojlika«, ki je v največjem času začelo zopet z živahnim delovanjem, je imelo minulo soboto pred članskim sestankom odborovo sejo pri Jeleni. Pri isti se je sklenilo ugotoviti natančno število izvršujočih in podpornih članov, kakor še posebej pevcev, ki se obvežejo redno posejati pevke vaje, ki se vršijo sedaj po dvakrat na teden ob glasovanju v gostilni Božič na Škarpji. Marljivo pevovalja se vestno trudi, poživeti zbor, ki je v Celju tako nujno potreben, zato prosimo, da pevec vsakokrat točno pridejo. Opozarjamo ponovno, da je v pevskem lokalu prepovedano kaditi in prosimo vse tovariše, da to določbo zares tudi respektirajo, da ne bo zamere.

»Nova Pravda«. Tovariše opozarjamo in prosimo, da posejajo le one lokale, kjer najdejo tudi naš list odnosno da istega odločno zahtevajo vselej in povsod. Izmed brivcev ima »Nova Pravda« le g. Franjo Krajnc, Glavni trg, medtem, ko je drugod

ne najdemo. Tovariši, izvajajmo konsekvence in ne nosimo denarja ljudem, ki ne želijo potrebe držati našega edinega glasila. V ostalem pa izkazuje tudi imenik naročnikov naravnost grdo sliko. Nad polovico organiziranih članov »Nove Prave« nima naročene. Tovariši, to je škandal. Kak? pa hočete biti informirani, če lista ne bitate. Pobjeljajte se toraj in upoštevajte!

Mariborsko okrožje.

Našim organizacijam v mariborski oblasti. Nekatere organizacije ne delujejo, zopet druge ne znajo najti, stika s tukajšnjim tajništvom, ki je bilo ustanovljeno za celo mariborsko oblast. Napredek je mogoč le, če bomo stali v stalnem kontaktu in se podpirali med seboj. Ne smemo se zadovoljiti s dosedanjimi organizacijami, marveč moramo ustanovljati nove. Zadnje volitve v narodno skupščino so nam pokazale, da smo obdržali svoje pozicije povsod tam, kjer smo imeli dobre organizacije, namreč take, ki v resnici delajo. Ne pomagajo nobeno tarzanje: Če hočemo, da bomo želi uspešne pri prihodnjih volitvah, kar je nas vseh želja, moramo začeti vztrajno delati, in sicer ne samo zadnji čas pred volitvami, marveč še sedaj. Ustanoviti moramo čim več krajevalnih organizacij. Organizacije naj izdelajo tozadevne načrte in naj jih dostavijo tajništvu. Oglasijo pa naj se tudi oni naši tovariši, ki so raztreseni po različnih krajih in čitatelji »Nove Prave« sploh, ki so naših idej. Pripravljajo naj teren za ustanovitve krajevalnih organizacij, oziroma naj nam javijo poedine osebe, ki simpatizirajo s našim gibanjem, da stopimo s njimi v stik. Z izpremembo organizacijskega reda stranke preide odgovornost za narodnosocialistično gibanje v mariborski oblasti na nas. Pisma v organizacijskih zadevah je pošiljati na naslov: Tajništvo Narodnosocialistične stranke v Mariboru, Frankopanova ulica št. 17.

Članski sestanek kraj. org. NSR v Mariboru za II. okraj se vrši v gostilni Koštomaj, Milnska ulica št. 26, kjer bo imelo od 1. julija naprej svoje prostore »Bratstvo«. In sicer se bo sestanek vršil v soboto, dne 4. julija ob 8. uri zvečer. Opozarjamo nanj pravočasno radi agitacije. Na sestanku se bodo razmatrivala jako važna vprašanja in so dolžni tudi člani drugih okrajev, da sestanek posetijo.

Članski sestanek kraj. org. NSR v Mariboru II. okraj se vrši v gostilni Koštomaj, Milnska ulica št. 26, kjer bo imelo od 1. julija naprej svoje prostore »Bratstvo«. In sicer se bo sestanek vršil v soboto, dne 4. julija ob 8. uri zvečer. Opozarjamo nanj pravočasno radi agitacije. Na sestanku se bodo razmatrivala jako važna vprašanja in so dolžni tudi člani drugih okrajev, da sestanek posetijo?

Za izlet na Urško goro v dnevi 28. in 29. t. m. vlada povsod med našimi organizacijami veliko zanimanje. Na vrhu gore bomo občudovali krasoto narave, posebne pa našo Koroško ter se bomo dali silkat. Zastopniki organizacij bodo imeli pri tej priliki konferenco o našem bodočem delovanju. Obenem se bo določil kraj prihodnjega izleta. Mnogi tovariši so se že prijavili. Za Maribor sprejema prihlase strankino tajništvo, Frankopanova ulica 17.

Le ukup, le ukup, uboga gmajna.

Ce čitamo zgodovinske povesti, naletimo čisto na gornji klic, s katerim so se klicali na skupno obrambo vsi oni, ki so bili tlačeni in zasluženi. Takrat se je na tak klic strnilo v eno močno falango vse, kar je lahko zgrabilo za orožje in takrat si je potem uboga gmajna sama delila pravico in si iskala svobodo. V današnjih časih bi tak klic bil bolj potreben, kot kdaj prej. Danes bi bila močna falanga teptanega delavstva življensko nujna. In ne rečemo, da bi se morala oboževati z orožjem in si samo deliti pravico ter iskati svobodo, ker bi s tem zgrešili svoj program. Lahko pa velja ta klic vsem onim, ki še niso uvideli potrebe biti strokovno organizirani in se v organizaciji boriti za svoja prava in večjo svobodo.

Delavski položaj se dan za dnem slabša. Povsod se bije boj za ohranitev osebnosti ker podjetja upeljujejo po deset, deset in več urno delo pri sedanjih, že itak minimalnih prejemkih. Plače so povsod minimalne in nikjer niso dovoljne za skromno preživljanje. Poleg tega pa jih je doletelo še obdavčenje in sicer s raznimi dodatki skupaj z 3.4%. Ta davek je nadvse krivičen. Izven strokovne organizacije ni boja in zato greši vsakdo, ki se boja potem organizacij ne udeležil. Delavstvo je tudi udarjeno z novim stanovanjskim zakonom; namerava se odpraviti starostno in bolezensko zavarovanje delavca, poleg tega se gotovo pripravlja še marsikatera reakcionar- na odredba, ki ima začetki delavca. Saj E-

vimo v dobi, ko reakcija triumfira in tepta delavca, kjer le more.

Kako se bo posameznik boril proti tak nadmoči? Posamezniku je boj onemogočen, ker izgleda kot boj muhe s slonom. Toda v močni strokovni organizaciji je boj uspešen, ker je ta uspešnost zagarantirana s silo in skupnostjo. Noben delavec ne sme ponesti izgovora, če se ne udeležuje boja za obstanek. Noben delavec ni grešil nikoli toliko, kot sedaj, če je izven strokovne organizacije. Zavedati se mora, da greši napram sebi in lastnim otrokom in napram delavskemu razredu in proletarijatu. Zato naj vsak delavec vsaj z gdnjnti uri uvidi, da je njegova moč v tej giganjski borbi nujno potrebna in naj se priključi delavski armadi. Narodna socialna strokovna zveza je opetovano dokazala, da je edina prava zastopnica delavstva in da je nje delo plodnosno. Za to delavci vsi v N. S. S. Z. na obrambo svojih pravic in v borbo proti reakcionarnemu sedanjim vladodržavcem.

Le ukup, ukup uboga gmajna.

Delavski svet. Svojtčas je »Delavec« poročal o ustanovitvi delavskega sveta, katerega so vstopile vse centralne delegatskih organizacij. »Kmečko-delavski list« je pozneje vpraševal, da bi rad vedel, kdo vse je v tem delavskem svetu, kar znači, da neodvisni niso v delavskem svetu zastopani. Ker nam je znano, da ni poleg socialnih demokratov nobenega drugega v tem svetu, smo mnenja, da si je Strokovna komisija sama ustanovila tak svet in zato smo rado- vedni iz kakšnih vzrokov. Prvi je lahko ta, da je premenila firmo, da bolj vleče in

drugi je ta, da vara delavstvo s takim svetom čed da to vse organizacije združene. To ni čedna igra. Gospodje so imeli in še imajo priliko ustanoviti resničen Delavski svet in sicer na podlagi, kakor smo jim mi v razgovorih predlagali. Varanje delavstva pa ni čestno in se prejšeslej maščuje. Da pa delavstvo res varate, navajamo kot dokaz sednji lelek protestnih shodov proti 3.4 odstotkov obdavčenja, na katerem je za združene strokovne organizacije podpisana Strokovna komisija. Z demagogijo ne koristite delavstvu in s varanjem tudi ne. Če ste hoteli, da res protestira celokupen proletarijat, ste se morali obrniti na vse strokovne organizacije in potem bi lahko zastopali Združene organizacije, tako jih pa niste in ste le grdo varali delavstvo. Početi Strokovne komisije v zadnjem času niso koristile delavstvu, akoravno kriči in tiška reče letaka. Kapitalist se važi moči, smeje, ker ni pozabil vaše izdane statistike, kjer kaže ogromno propadanje. Zato se šudimo vaši taktiki in drznosti, da si lastite zastopati Združene organizacije brez vodnosti organizacij. Dokler je čas, menjajte taktiko, ki bo le v korist vam in celokupnemu delavstvu. Še je čas. Nič varanja, temveč več iskrenosti in samozatajevanja, pa bo boj proti reakciji lažji in uspehi delavstva večji. To je naš nasvet.

Upravni odbor NSRZ ima svoje prve seje v nedeljo, dne 21. junija t. l. ob 2. uri popoldne v strokovnem tajništvu v Narodnem domu. Dnevni red zelo važen. Vabila so že razposlana. Vsi bratje odborniki samesljivo in točno!

Pedružnica NSRZ v Ljubljani ima svoje seje v sredo 24. t. m. ob 8. uri zvečer v strokovnem tajništvu. Vsi in točno. — Tajnik.

Pedružnica NSRZ v Ljubljani vabi vse svoje člane na važen članski sestanek, ki se bo vršil v petek 20. t. m. ob pol 8. uri zvečer v strokovnem tajništvu v Narodnem domu. Dnevni red zelo važen. Pogovor o prireditvi, ki jo namerava podružnica prirediti. Vsi člani naj pridejo sigurno in točno.

Mladinski vestnik.

»Bratstvo« v Celju je prineslo minulo soboto 6. t. m. v hotela Balkan družabni večer ob priliki zaključka srbo-hrvatskega tečaja. Uprizorila se je ob tej priliki tudi burka Strie Jaka. Igrale so pogodili svoje vloge devrčeno ter se povzročili toliko neprijetnega smeha, da smo imeli od veselja solzne oči ter se šli na salve aplavza. Najlepša hvala. Tovariši Kava, le večkrat nas tako prisrčno posabavaj s takimi prireditvami. Ubitega petelina pa smo za Jakov grek silicitali ter pokrili s izkupičkom stroške večera.

»Bratstvo« v Kranju nannanja, da priredi v nedeljo, dne 28. junija vrtno veselico ob 4. uri popoldne na vrta g. Jegliča v Dupljah. V sporedu je koncert »Bratstvo« Jasenice-Hrušica, beljivi prizori, beljiva polja, prosta zabava in ples. Polovica čistega dobička je namenjena »Bratstvu« v Dupljah, zato vabimo vse blišnje »Bratstvo« k simejšji udeležbi.

Pripravljalni odbor »Bratstvo« v Dupljah nannanja, da se vrši ustanovni občni zbor v nedeljo 28. t. m. ob 1. uri pop. v prostorih gostilne g. Jegliča. Spored je običajen, po sporedu vrtna veselica v istem lokalu.

Is osrednjega tajništva NSM. Ker je dele osrednjega tajništva NSM radi nerednega izvrševanja dolžnosti povsemnih funkcionarjev sele otekočena, da ne vemo v kakor popolnem zastoju, so vsa »Bratstva«, ki še niso storila svoje dolžnosti, bratsko vabiljo, da v svrhu sestave osrednjega imenika nemudoma pošljejo v okrožnici a dne 25. IV. t. l. željene seznanje. Do sedaj sta v polni meri zadostila svoji dolžnosti le »Bratstvo« Hrušica in Jasenice, ki spadata po ustanovitvi med najmlajše, toda najtočnejše, dočim igrajo že davno ustanovljena »Bratstva« v izvrševanju dolžnosti vloge poklenih brezbriznešev, v kritiziranju pa pravokov. Bratje in sestre! Če boste hodili vedno po tej poti tedaj še dolgo ne bomo prišli do svojega cilja! Tudi naj nam posamezna »Bratstva« šimpreje sporoče, kdaj je bilo »Bratstvo« ustanovljeno (dan, mesec in leto) imena funkcionarjev pripravljalnega, kakor tudi nadaljnjih odborov. Bratje in sestre! Apelliramo na vas, vam zaupane, toda častne — a teče dolžnosti vršite v pozitivnem udeležstvanju.

Is osrednjega tajništva. Odslej se vrše uradne ure za obiske vsak dan razen nedelje in praznikov od 17. do 19. ure. — Osrednje tajništvo NSM.

ELITNI
KINO MATICA
LJUBLJANA
Kongresni trg

STOEWER-REKORD pisalni stroj in STOEWER šivalni stroj

v vseh opremljenih si oglej pri LUD. BARAGA, Ljubljana, Šelenburgova ulica št. 6, I. nadst., vrata 10.

čani sicer, kakor stvari stoji, ob to važno kulturno institucijo, ker bi morala prenehati s predstavitvami. Na zahtevo opozicije, da naj bi se obdržala samo drama, opera pa opustila, je izjavil, da opera ne obremenjuje proračuna, ker je mnogo bolj posejana nego drama in donosa večje dohodke. Izvajanja tov. Rogliča je na podlagi številke podpiral prof. dr. Strmšek. Soc. dem. Ožlak je čisto pravilno poudarjal, da naj samostojni demokrati s svojim vplivom izposlušajo, da bo Pribičević izpolnil dano obljubo in nazkaz mariborskemu gledališču Din 800.000. Sodrugi Bahun pa je vtis svojega kolega docela izbrisal, ker se je čisto po nepotrebnem vmešaval v stvari, ki jih, kakor je dokazal, prav nič ne pozna. Sicer bi se ne smel s trditvijo, da je opera v nasprotju s dramo čisto zabavna institucija, ki da jo je treba opustiti. Sodrugi Bahun pač ne ve, da stoji opera izmed predstavujočih umetnosti na prvem mestu. Če predmeta ne pozna, naj molči, saj občinski svet ni političen sestanek socijaldemokratske stranke, kjer se lahko kvasajo največje budalosti. — Po končani debati je bil gledališču kredit odobren in so proti glasovali samo Nemci. S tem je gledališču do prihodnjega leta zopet zagotovljen obstoj. Res pa je, da bo treba z vso odločnostjo zahtevati, da vlada napram gledališču izpolni svojo dolžnost. Koliko je bilo farbanja v samostojnodemokratskih časopisih in hvala na naslov Pribičevića — denarja pa še do danes ni od nikjer.

— Konture bodočih koalicij pri občinskih volitvah v Mariboru. Za klerikalno »Našo Stražo« je pričapljalo tudi socijaldemokratsko glasilo »Volksstimme«. Oba lista se hujajeta nad eksperimenti hipnotiziranja Ben Alija, doktorja medicine na kazanski univerzi, ki je nedavno nastopil v mariborskem gledališču z velikim uspehom, kar so potrdili tudi navzoči domači zdravniki. Splošna kritika publike in časopisja, izjemši »Naše straže« in »Volksstimme«, je bila zelo laskava. Kaj je temu vzrok, da so tako klerikalci, kakor socijalni demokrati, kateri poslednji so se navadno pri takih prilikah kazali precej svobodnomiselne — složni v misli ter da pošiljajo dr. Ben Alija nazaj v Kazano? Vendar ni zveza socijalnih demokratov in klerikalcev v Belgiji? Izključeno pa ni, da vzbujata zveza pri naših socijalnih demokratih skominje. Če je tam mogoča zveza s buržoazijo, zakaj bi ne bila zopet mogoča v mariborskem občinskem svetu? Posebno sedaj postaja to vprašanje aktualno, ko piše »Slovenec«, da se samostojni demokrati pripravljajo na bodoče občinske volitve v zvezi z Nemci, napram katerim se delajo lepe, češ saj mi nismo proti nemškemu uslužbenecem na magistratu; taki šovinisti, ki zahtevajo njihov odpušč, so le narodni socijalisti in klerikalci. No, in praktični socijaldemokrati si mislijo, če bodo že samostojni demokrati šli v volitve skupno z Nemci, a ne z nami; četudi smo si bližji ne samo po imenu, ampak tudi po odvisnosti naših konzumov od Slavenske banke, zakaj bi mi, socijaldemokrati ne šli skupno s klerikalci? Čedna družba!

— Mariborskemu (poročevalcu »Jutr« v album. Ker smo imeli naš zadnji mesečni sestanek za V. okraj pri Bernkopfu, se poročevalcu »Jutra« zaganja v nas narodne socijaliste in nam očita, da nismo več narodni, ker smo zborovali v tem lokalni. — Vprašamo gospoda poročevalca »Jutra«, kje ima svoje stalne lokale klub jugoslovanskih novinarjev v Mariboru in če pozna intimno sobano bivšega nadvojvode Evgena? Vprašamo g. poročevalca »Jutra«, če je že poznal, koliko časa so se shajale prve demokratske narodne korifeje v Kernstockovi sobi? Vprašamo g. poročevalca »Jutra«, če pozna tiste narodne samostojne demokrate, ki so zahajali in še zahajajo k Halbidnu kljub temu, da je imel prav do zadnjega, inozemskega nemškega natakara? Vprašamo gospoda poročevalca »Jutra«, če pozna tisto narodno mariborsko podjetje samostojnih demokratov, o katerem je dne 7. t. m. celo »Zagreber Tagblatt« pisal, da ima nemških šest inozemcev neslovanske narodnosti kljub temu, da so nadomestljivi, naši domači ljudje pa brez zaslužka? Vprašamo gospoda poročevalca »Jutra«, kako je bilo s tistim inozemskim židom, ki je bil opetovano kaznovan radi nemoralnih dejanj in falsifikacij dokumentov o domovinstvu; kdo ga je zagovarjal in držal za 3000 K nad eno leto v Mariboru kljub temu, da ga je policija izgnala, sodišče pa obsodilo na izgon? Ko nam bo gospod poročevalcu »Jutra« odgovoril na gornja vprašanja, mu bomo pojasnili, zakaj smo naš zadnji mesečni sestanek sklicali pod streho, kjer imamo začasno naš tajniški lokal.

— Preokret ali kaj? Z zadovoljstvom besežimo, da je »Naša Straža«, ki je poznana kot zelo demagoški in separatistični časopis, posebno ako imamo v mislih njegovo predhodnico »Mariborsko Stražo«, prišla te dni na uvodnem mestu sledeče velepomembne besede: »Kakor smo prostovoljno vstopili v državno zajednico ali edinstvo, tako tudi jugoslovanske narodnostne zajednice ali edinstva ne odklanjamo, če se prepusti mirnemu razvoju časa in za vse

jugoslovanske narode jali plemena sporazumno in enako.« Ta časopis redkokdaj prinese take izjave o narodnem edinstvu, zato je vredno, da si je zabeležimo. Menda je to prva oficijelna izjava SLS o tem predmetu. Veselilo nas bo, ako se bo tudi delo med narodom vršilo v tem pravcu, ne pa hujskalo proti Srbom, kakor se je to čestokrat dogajalo. SLS torej ni brezpogojno proti jugoslovanskemu narodnemu edinstvu. Samo če »Naša Straža« ne bo zopet demantirana po »Slovenec«, kakor je bila v zadnji dr. Ben Alija.

— Najhujši kričalci vsled posledic novega stanovanjskega zakona so najemniki iz vrst demokratske stranke. Na shodih najemnikov se pritožujejo o krivici zakona. — Gospodje, kdo je pa kriv posledice tega zakona? Ali niste še po končanih volitvah nas napadali, da nismo oddali svojih glasov dr. Lipoldu, ki je znan kot eden največjih sovražnikov proletarijata, pa tudi najemnikov, četudi je zaenkrat pravzaprav še sam najemnik. Kaj pa je delal dr. Pivko, ko se je zaključeval novi stanovanjski zakon?

Domžale.

— Domžale se razvijajo. — Po prvu imamo v Domžalah in okolici zaznamovati lep napredek na obrtnem in industrijskem polju. Zgradilo se je več novih tovarn, cvetočih podjetij. Lepa vas na kam-

Tajinstveni morilec deklet.

(Nadaljevanje.)

Oba si krepko stisneta roki.

»Da, da, prava nesreča, da je lepa blondinka umrla, izpregovori Tom čez nekaj časa zamišljeno. Vedno sem trdil Molly, da zadeva ne bo dobro končala. Tudi je vse tako zagonetno, pogosto sem si o vsem napravil lastno sodbo. No, pa sedaj je vse minulo, ničesar nisem slišal, ničesar videl. Zalosti me le dejstvo, da je morala mlada dama tako nenadoma umreti. Molly je vse obupana radi tega ter plaka, da bi se jo mogel usmiliti celo kamen.«

Edvard je uverjen, da navdaja Bessy ista bol kot Molly, vendar pa o tem nič ne omeni. S Tomom odide v klet, kjer je vso posadka podmorice marljivo na delu, da spravi skladišča morja iz ladje v tajinstveno hišo. Več ur poteče, predno je zadnji zaklad odnešen v hišo. S kratkimi besedami se potem poslovi Edvard in Tom od motiva podmorice. Stisljaji njihovih žaljavih rek jima povedo več kot bi mogli povedati s besedami, kako zelo so vzljubili poslavljajoče se tovariše. Da, najstarejši med njimi, ki je sicer vedno molčal, izpregovori nekaj prisrčnih besed v slovo, izražajoč nado, da ju kmalu zopet vidi na podmornici.

Ko prideta po stopnjicah v vežo, jima pride moč s krinko nasproti.

»Jim ostane tukaj, da s ostalim moštvom vse uredi za vaju odhod in vaju spremlja, da prideta neovirano iz Londona. — In če bi vama pretela kaka nevarnost, vseeno kaka, potem se spomnita, da živi moč, ki vama takoj pride na pomoč, moč, kateri se čelga sveta ne boji.«

Po teh besedah poda obema desnico, pri čemur opazi tako Edvard kot Tom, kako mrzlično se mu trese roka.

»Zdravstvujte, dragi Edvard, — zdravstvujte Tom, izročite moje pozdrave Bessy in Molly, — dolžnost me zove sedaj v —, dolžnost, katere ne morem in tudi ne smem dalje odlašati. Mrtva vpije po maščevanju — zahteva svojo žrtve!«

Skipraje se zaprejo vrata, ki peljejo v klet in za katerimi zgine moč s krinko. — Tisti hip prileti tudi Bill, da sledi zagonetnemu moču. Mimogrede stisne Edvardu in Tomu še desnico v slovo, potem pa jo ubere za svojim gospodarjem.

V Liverpoolu.

»Zadnjikrat ti pravim, Kati, da sem že sit tvojih večnih pridig. Ali misliš morda, da mi je v posebno zabavo, da bi se ti za vsak izostanek od doma opravičeval? Ne, ne, to misel si izbij enkrat za vselej iz glave, jaz živim kakor jaz hočem in si v tem oziru prepovem vsako tudi najmanjšo vmešanje v moje posle.«

Na te v resnici brutalne besede ne odgovori lepa, mlada soproga z nobeno besedo. — John Noldan, njen soprog — ta je namreč tako brutalno nahrulil svojo soprogo — je bil eden najuglednejših londonskih trgovcev. Na tistem je sicer o njem krožila vest, da je s svojimi brezumnimi spekulacijami prišel že skoro ob vse premoženje, s svojo ženitvijo z lepo Kati Miles, ki mu je prinesla v hišo velikansko premoženje, pa si je zopet opomogel. Dve leti je od tedaj poteklo, ko je poročil bogato Kati. Začetkom je bil zelo ljubezniv in nežen soprog svoji ženi, kmalu po rojstvu prvega deteta, brhke deklice, pa je začel v slabo tovarišijo. Mlada, pomilovanja vredna soproga večkrat po cele dneve, da celo tedne ni vedela, kje se pravzaprav nahaja njen mladi soprog. Trgovino in kupčijo je popolnoma zanemarjal, le tuptat se je spuстил še v kake dvomljive spekulacije. In

niški planjavi je postala privlačna in evetoča, tako da je nastala potreba in utemeljena zahteva, da se Domžale postavijo za trg. To se bo zgodilo na slovesen način 9. avgusta t. l. Novemu trgu bodo pripadle sledeče vasi: Zgornje in Spodnje Domžale, Studa in Stob. —

Zagorje.

— Pred dobrim tednom sta umrla Korošec Alojzij, poduradnik, ter Ivan Savšek, oba uslužbenca pri Trb. prem. družbi v Zagorju. Dokazano je, da bi bilo mogoče ohraniti življenje teh naših tovarišev, če bi prišla zdravniška pomoč pravočasno. Že mnogo let se bori naša stranka za drugega zdravnika, a dosedaj zaman. Vsa kompetentna mesta smo že obhodili, vse brez uspeha. Treba je človeških žrtv, predno se vzame taka zadeva v poštev. Ne rečemo, da v Zagorju namerični zdravnik ni dovolj priden in vreden (ker je ravno nasprotno res), povemo pa to, kar smo že povedali mnogokrat, da ena oseba ne zmore vsega. Pozivljamo županstvo, da naj nemudoma ukrene vse potrebno, da se nastavi v Zagorju drugi zdravnik. — Novi ravnatelj inž. Loskot, ki ni naš državljan, postopa proti delavstvu zelo brezobzirno. Pritožbe od strani delavstva so take, kakršne še niso bile nikdar. Gospodje, ne napenajte strune preveč, sicer se lahko potrgajo!

»Kajpak — oženiti sem se moral, moje premoženje je šlo h koncu. Spekulacije so me spravile ob vse premoženje. Moral sem dobiti Katino doto, da sem mogel še naprej stanu primerno nastopati med svetom. Hahaha, domišljevala si je, da jo ljubim. Smešno! Nikoli mi ni prišlo na um, da bi sploh mogel imeti kake posebne občutke do moje sedanje soproge. Pa — četudi je lepe zunanosti, saj jo smatrajo celo za lepico, mi je vendar obteževanje s temperamentalni igralkami in pevkami mnogo ljubše, pri njih je življenje — v njih je ogenj! V mladi zatonjen stopi k oknu.

»Tako ne more iti več dalje, reče tiho, »Katino premoženje je domala porabljeno. — Zadnje spekulacije so bile tako nesrečne. Prav nič več mi ni za to žensko, ločiti se morava!«

John Noldan se pri teh besedah zanljivo nasmehne. »Ločiti kajpak, to je lahko izgovorjeno. Vse sem že poskusil, surovo, naravnost nasilno ravnal z njo, da celo pretepaj, in vendar ji v njeni pohlevnosti ne pride na um, da bi se dala ločiti. In vendar se mora ločitev izvršiti, ker moram dobiti drugo, bogato ženo. Gospodična Collins, ki je sicer precej grda, mi je parkrat dala razumeti, da bi me brez pomikljanja poročila, če bi bil prost. Lej, potem bi zopet prišlo moje staro, veselo življenje, saj je gospodična Collins neizrečeno bogata!«

Na njegovem izžvelem obrazu se polavi sedaj porogljivo smehljanje.

»Kati se ne mara ločiti od mene — ljubim me — presmešno! Kaj pa če bi jo osumnili, če bi izbral kako njeno dejanje, da dosežem sodno ločitev. Da, to bi bi že uspelo, gre sedaj le zato, da nekaj najdem, kar se more smatrati za prelom zvestobe. No, to stvar moram dobro preudariti.«

Vzor soproga gre sedaj k vratom, kjer za trenutek obstane, kot da se hoče za nekaj odločiti. Čez nekaj minut nato pa je že v svoji pisarni, ki se nahaja v pritličju. V pisarni je samo ena oseba — majhen, dobro rejen možiček, iz čigar globoko udrtih sivih oči odseva zvijača in zloba. Ko stopi šef, se globoko prikloni, vendar pa je iz izraza njegovih oči sklepati, da ima s gospodom Noldanom zelo zaupno razmerje.

Modni salon Minka Horvat

LJUBLJANA, Stari trg 21
ima vedno v zalogi najnovejša damske in dekliske slamičke in klobuke. Zalni klobuki vedno v zalogi. Popravila se sprejemajo.

Oglašajte Novi Pravi!

Pozor, krojač, šivilja, nešivilja

Kaj ti koristi kraj brez pouka? Z natančnim poukom, preizkušene po vsemem modelu ga dobiš na željo ekspresno po pošti v KROJNI ŠOLI, koncesionirani od ministrstva za trgovino in obrt. Ljubljana, Židovska ul. 5. Vsak mesec tečaji za krojače, šivilje in nešivilje.

Glasbene instrumente in potrebščine

kupite najbolje in najceneje pri M. MUŠIČ, Ljubljana, Šelenburgova 6

TUNGSRAM

ZAGREB * ZEMUN

Vse pisalne, risalne in šolske potrebščine do bite najceneje v papirni trgovini

Miroslav Rivic

Ljubljana
Sv. Petra cesta 29.
Lastna knjigovoznica.
Velika zaloga šolskih zvezkov, map, in blokov.

Najboljši šivalni stroji

so edino
Josip Petelinca
znamke
„Gritzner“ in „Adler“

Večletno jamstvo.
Delavnica za popravilo strojev.

Pouk v vezenju brezplačen.

Ljubljana
blizu Prešernovega spomenika za vodo.

Jugoslovanski kreditni zavod

v Ljubljani, Marijin trg št. 8

sprejema hranilne vloge in vloge na tekoči račun ter jih obrestuje najugodnejše. Vezane vloge obrestuje po dogovoru. — Proti dobremu poroštvu daje osebne, trgovske in obrtne, zlasti pa kredite na kratek rok.

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA

Delniška glavnica
Din 50.000.000 —
Rezervni sklad ca.:
Din 10.000.000 —

Centrala: Ljubljana, Dunajska cesta
Podružnice:
Brezice Kranj Ptuj
Celje Logatec Sarajevo
Cromelj Maribor Split
Gorica Metković Trst
Novi Sad

Brzovjavni naslov:
BANKA LJUBLJANA.
Telefon št. 26,
413, 502, 503 in 504.

Se priporoča za vse v bančno stroško spadajoče posle.